

4. Кубрякова Е. С. Человеческий фактор в языке. Язык и порождение речи / Е. С. Кубрякова. – М. : Наука, 1991. – 240 с.
5. Куньч З. Й. Універсальний словник української мови / З. Й. Куньч. – Т. : Навч. кн. – Богдан, 2005. – 848 с.
6. Ломоносова Ю. Е. Концептуальное поле "атмосферные явления" во французской языковой картине мира : дис ... канд. филол. наук : 10.02.05 / Ломоносова Юлия Евгеньевна. – Белгород, 2008. – 196 с.
7. Маслова В. А. Лингвокультурология : учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / В. А. Маслова. – М. : Издат. центр „Академия”, 2001. – 208 с.
8. Мочерний С. В. Економічний словник-довідник / [за ред. д-ра екон. наук, проф. С. В. Мочерного]. – К. : Феміна, 1995. – 368 с.
9. Постовалова В. И. Существует ли языковая картина мира? / В. И. Постовалова // Язык как коммуникативная деятельность человека : сб. науч. трудов МГПИИЯ – 1987. – № 284. – С. 66.
10. Серебренников Б. А. Роль человеческого фактора в языке : Язык и картина мира / Б. А. Серебренников. – М. : Наука, 1988. – 216 с.
11. Терехова Д. І. Особливості сприйняття лексичної семантики слів : Психолінгвістичний аспект / Д. І. Терехова. – К. : КДЛУ, 2000. – 244 с.

REFERENCES

1. Busel, V. T. (2009). Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainiskoi movy [Big explanatory dictionary of modern Ukrainian language]. Kyiv ; Irpin : VTF «Perun» [in Ukrainian].
2. Karaulov, Yu. N. (1996). Obschaya i russkaya ideografiya [General and Russian Ideography]. M. : Nauka. [in Russian].
3. Kvaratsheliya, Sh. M. (2007). Kontseptualnoe modelirovanie yazykovogo obraza rebenka v angliiskoy realisticheckoy proze XIX veka [Conceptual modeling of the language image of the child in the English realistic prose of XIX century]. M. [in Russian].
4. Kubryakova, E. S. (1991). Chelovecheskiy faktor v yazyke. Yazyk i porozhdeniye rechi [The human factor in the language. Language and speech generation]. M. [in Russian].
5. Kunch, Z. Y. (2005). Universalnyi slovnyk ukrainiskoi movy [Universal Dictionary of the Ukrainian language]. Ternopil [in Ukrainian].
6. Lomonosova, Yu. E. (2008). Kontseptualnoe pole "atmosfernyie yavleniya" vo frantsuzskoy yazykovoy kartine mira [Conceptual field "atmospheric phenomena" in the French language picture of the world]. Belgorod. [in Russian].
7. Maslova, V. A. (2001). Lingvokulturologiya [Linguoculturology]. – M. : Izdat. tsentr „Akademiya”. [in Russian].
8. Mochernyi, S. V. (1995). Ekonomichnyi slovnyk-dovidnyk [Economic Dictionary-Directory]. Kyiv [in Ukrainian].
9. Postovalova, V. I. (1987). Suschestvuet li yazykovaya kartina mira? [Is there a language picture of the world]. [in Russian].
10. Serebrennikov, B. A. (1988). Rol chelovecheskogo faktora v yazyke : Yazyk i kartina mira [The role of the human factor in the language : Language and the picture of the world]. M. : Nauka. [in Russian].
11. Terehova, D. I. (2000). Osoblyvosti spryiniattia leksychnoi semantyky sliv : Psyholinhvistychnyi aspekt [Peculiarities of the lexical semantics of the words : Psychological aspect]. K. : KDLU. [in Ukrainian].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Леся Кушмар – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу Київського національного торговельно-економічного університету.

Наукові інтереси: лексика економічної сфери в концептуальній картині світу.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Lesia Kushmar – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Foreign Philology and Translation at the Kyiv National Trade and Economic University.

Scientific interests: the economic vocabulary in the conceptual picture of the world.

УДК 821.111-4Барнс:81'42

КОНЦЕПТ «УПЕРЕДЖЕННЯ» В ЕСЕ ДЖУЛІАНА БАРНСА ПРО ЕДГАРА ДЕГА ЯК ДИСКУРСИВНИЙ КОНСТРУКТ

Тетяна ЛУНЬОВА (Полтава, Україна)

E-mail: lunyovat@gmail.com

ЛУНЬОВА Тетяна. КОНЦЕПТ «УПЕРЕДЖЕННЯ» В ЕСЕ ДЖУЛІАНА БАРНСА ПРО ЕДГАРА ДЕГА ЯК ДИСКУРСИВНИЙ КОНСТРУКТ

У статті з методологічних позицій когнітивно-дискурсивного підходу проаналізовано концепт УПЕРЕДЖЕННЯ як дискурсивний конструкт у мистецтвознавчому есе Джуліана Барнса про Едгара Дега. З'ясовано механізми дискурсивного конструювання концепту УПЕРЕДЖЕННЯ і визначено сукупність актуалізованих в есе складових цього концепту та особливості цієї актуалізації.

Ключові слова: концепт, когнітивно-дискурсивна парадигма, мистецтвознавче есе, дискурсивний конструкт, концептуальна складова.

LUNYOVA Tetiana. THE CONCEPT OF PREJUDICE IN THE ESSAY ABOUT EDGAR DEGAS BY JULIAN BARNES AS A DISCURSIVE CONSTRUCT

The paper focuses on the study of the mechanisms of the discursive construction of the concept PREJUDICE in the essay "Edgar Degas" by Julian Barnes. The methodological foundation of the research is that of cognitive-discursive paradigm. The analysis has

revealed that the concept PREJUDICE is constructed in the essay through the following mechanisms: specification of the referent of the concept PREJUDICE, textual representation of the frames and the conceptual metaphor which are the constituents of the concept PREJUDICE, as well as contrast with the concept TRUTH. The content of the concept PREJUDICE is constructed in the essay with the help of the elements of different discursive origin: quotations from the writings of those people who personally knew Edgar Degas, quotations from the works of modern art-critics, quotations from the painter himself, and the pieces written by the author of the essay. The latter have different discursive nature and perform different functions. Firstly, Julian Barnes provides sarcastic comments on the writings that laid the foundations for the prejudice against Edgar Degas thus seriously questioning this prejudice. Secondly, the writer gives some facts from the painter's life that undermine the prejudice against him. Thirdly, Julian Barnes demonstrates the logical absurdity of the prejudice. Fourthly, he introduces his own interpretation of Degas' art. Finally, Julian Barnes reflects on the phenomenon of prejudice as such. The research has also demonstrated that the concept PREJUDICE is actualized in the essay on two different levels of generalization and refers to both the prejudice against Edgar Degas and prejudice in general as a societal phenomenon. Moreover, the study has enabled the researcher to spot an interesting discursive phenomenon when a concept that is not a key concept in the discourse about art in general becomes a key concept in a particular essay about art.

Keywords: concept, cognitive-discursive paradigm, essay about art, discursive construct, conceptual constituent.

Постановка проблеми. Покладений в основу когнітивно-дискурсивної парадигми діяльнісний підхід до вивчення мови зумовлює розгляд смислу певного вербального повідомлення не як готового знання, а як процесу конструювання знання у ході комунікативної взаємодії [9, с. 4; 6, с. 9]. Відповідно концепт чи концепти, пов'язані з цим лінгвальним смислом, трактуються не як однозначно визначені й незмінні ментальні одиниці, а як конструкти, що витворюються комунікантами у процесі їхнього спілкування. Такий підхід спонукає лінгвістів до усвідомлення, що конкретні зразки мовної взаємодії заслуговують на не меншу увагу, ніж мовна система як абстракція, котра була об'єктом вивчення структурної парадигми [7, с. 4]. Саме тому в сучасній лінгвістиці актуальним є дослідження вербалізованих концептів як динамічних, вибудовуваних у конкретному дискурсі одиниць.

Огляд останніх досліджень і публікацій з цієї проблеми. З позицій когнітивно-дискурсивного підходу лінгвістами здійснено аналіз цілого ряду концептів, оприєвнених у різних типах дискурсу. Це, зокрема, студії концептів у художньому [1; 3], політичному [4; 13], медійному [8; 14], рекламному [5; 15] дискурсах. Кожна з таких розвідок розкриває конкретні факти і виявляє характерні феномени реальної мовної комунікації. У своїй сукупності ці дослідження демонструють багатство й різноманітність ситуацій вербального спілкування і багатоманітність концептуальних структур, використовуваних і породжуваних під час цього спілкування. Будучи узагальненими, зазначені вище когнітивно-дискурсивні праці дозволяють простежити глибинні закономірності взаємодії мови та мислення.

До сфери наукових зацікавлень лінгвістів увійшов і мистецтвознавчий дискурс, який можна означити як «цілеспрямовану діяльність стосовно сфери мистецтва, яка здійснюється її учасниками у формі усного і письмового мовлення, у відповідності до прийнятих у суспільстві правил, норм, стандартів» [10, с. 67]. Наявні дослідження концептів у мистецтвознавчому дискурсі зосереджені на вивченні концептів, які за А.М. Приходьком, можна назвати автохтонними – це концептуальні константи дискурсу, «ключові концепти» [12, с. 202]. Так, аналізові піддані концепти МИСТЕЦТВО [11] і КАРТИНА [2] («Painting» у тексті цієї статті [2]).

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Безумовно, вивчення автохтонних для певного типу дискурсу концептів як таких, що «історично сформувалися в лоні певного дискурсу і продовжують регулярно в ньому відтворюватися» [12, с. 202], становить великий науковий інтерес. Доцільність аналізу автохтонних для мистецтвознавчого дискурсу концептів підтверджена у згаданих вище розвідках такого типу концептів [2; 11].

Водночас згідно з нашими спостереженнями над сучасними англomовними мистецтвознавчими есе, важливу роль у цих текстах відіграють концепти, що не належать до автохтонних. Такі концепти не є «концептуальними константами» мистецтвознавчого есеїстичного дискурсу і згідно з концепцією А.М. Приходька, їх можна віднести до аллохтонних – концептів, які «є концептуальними перемінними дискурсу» і реалізуються в ньому нерегулярно [12, с. 202]. На основі проведених нами спостережень вважаємо доцільним висунути гіпотезу, що саме вживання аллохтонних концептів, які набувають розлогого дискурсивного втілення, є жанротвірним для мистецтвознавчих есе. Перевірка цієї гіпотези потребує детального аналізу конкретних випадків використання аллохтонних концептів у мистецтвознавчих есе.

Формулювання завдання дослідження та матеріал дослідження. Завданням даної статті є змодельовати механізм конструювання аллохтонного для мистецтвознавчого дискурсу концепту УПЕРЕДЖЕННЯ у конкретному мистецтвознавчому есе. Матеріалом дослідження стало есе відомого сучасного англійського письменника Джуліана Барнса про видатного французького художника Едгара Дега [18]. Описуючи проаналізований матеріал дослідження, ми дотримуємося практики позначати розглядуваний концепт мовою дослідження. При описі смислу концепту УПЕРЕДЖЕННЯ у статті використано термін (*концептуальний*) *складник* на позначення окремого смислу, що входить до складу розглядуваного концепту, і термін (*концептуальна*) *складова* на позначення певного структурованого об'єднання концептуальних складників, зокрема фреймів та концептуальних метафор. Термін *дискурсивний конструкт* ми вживаємо у цій розвідці з опорою на роботу Г.М. Яворської [16].

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Концептом, який не належить до автохтонних для мистецтвознавчого дискурсу, однак виступає важливим у конструюванні смислу есе Джуліана Барнса “Edgar Degas”, є концепт УПЕРЕДЖЕННЯ. Цей концепт вербалізовано в сильній позиції тексту на самому початку есе за допомогою лексеми *prejudice*, яка іменує вказаний концепт безпосередньо та експліцитно, одразу після лексичної репрезентації автохтонного для мистецтвознавчого дискурсу концепту ХУДОЖНИК: “*Great artists attract base prejudices; base but instructive.*” [18, с. 158]. У подальшому тексті есе “Edgar Degas” концепт УПЕРЕДЖЕННЯ отримує розлоге дискурсивне втілення, під яким ми розуміємо багаторазову об'єктивацію цього концепту як за допомогою окремих лексичних одиниць, так і цілих текстуальних фрагментів.

Лексема *prejudice* вжита у наведеному вище контексті без контекстуальних пояснень чи витлумачень, тому в тексті есе відбувається актуалізація системного мовного значення цієї лексеми, яке з опорою на тлумачний словник англійської мови можна представити наступним чином: “*an unfair and unreasonable opinion or feeling, especially when formed without enough thought or knowledge*” [17]. Відповідно концепт УПЕРЕДЖЕННЯ актуалізується на початку розглядуваного есе в сукупності таких своїх складників: “несправедлива” (*unfair*), “необґрунтована” (*unreasonable*) “думка” (*opinion*), “почуття” (*feeling*), “сформовані без достатнього обмірковування” (*formed without enough thought*), “сформовані без достатнього знання” (*formed without enough knowledge*). Як бачимо, введення концепту УПЕРЕДЖЕННЯ до есе “Edgar Degas” відбувається шляхом актуалізації тих смислів цього концепту, які належать до картини світу мовців, котрі володіють англійською мовою. Іншими словами, дискурсивне життя концепту УПЕРЕДЖЕННЯ в есе Джуліана Барнса про Едгара Дега розпочинається з активації тих складників концепту, які однаковою мірою належать до концептуальних систем англословних мовців.

Одночасно з актуалізацією концепту УПЕРЕДЖЕННЯ здійснюється уточнення його референту: в есе чітко окреслюється те коло, якого стосуються упередження, що про них йтиметься. Так, лексема *prejudice* має контекстуальне означення *base*, яке актуалізує своє значення “*not showing any and having no morals*” [17], завдяки чому референтом оприявленого концепту УПЕРЕДЖЕННЯ є моральна сфера. Окреслене референте коло зазнає ще одного звуження, а саме: упередження у моральній сфері, яких зазнають великі художники (“*Great artists attract base prejudices*”).

Окрім цього, автором есе здійснюється оцінка феномену упереджень щодо великих художників: “*Great artists attract base prejudices; base but instructive.*” [18, с. 158]. У наведеному вище контексті, актуалізуючи своє значення “*giving useful or interesting information*” [17], лексема *instructive* дає адресатам есе можливість зрозуміти, що есе міститиме цікаву інформацію (*interesting information*) у стосунку до обговорення упереджень щодо Едгара Дега, а саме обговорення має потенціальну користь (*useful*) для читачів.

Оскільки автор есе вбачає певну користь в аналізі упереджень щодо Едгара Дега, то аллохтонний для мистецтвознавчого дискурсу концепт УПЕРЕДЖЕННЯ в цьому конкретному есе набуває особливої ролі, а саме: концепт УПЕРЕДЖЕННЯ виступає дискурсотвірним на рівні розгортання фактуальної інформації і на рівні висловлювання

авторських інтерпретації та оцінки цієї інформації. Саме конструювання смислу концепту УПЕРЕДЖЕННЯ є основним рушієм розбудови тексту есе.

Смисл концепту УПЕРЕДЖЕННЯ в аналізованому есе конструюється за допомогою елементів різної дискурсивної природи, а саме:

1) цитат із висловлювань чи спогадів тих людей, хто знав Едгара Дега особисто, і чії висловлювання поклали основу формуванню упереджень щодо художника, наприклад: *“Jean-Franzois Rafelli, 1880-1924, painter of the Parisian suburbs, claimed in 1894 that Degas was an artist “seeking to render ignoble the secret forms of Woman”; he was someone who “must dislike women”...”* [18, с. 158];

2) цитування сучасних арт-критиків, наприклад: *“Here is a critic of our time, Tobia Bezzola: / “It is not known whether Degas had sexual relationships with women; at any rate there is no evidence that he did.””* [18, с. 159];

3) цитування висловлювань самого Едгара Дега, наприклад: *“Truth is never ugly when one can find in it what one needs.”* [18, с. 159];

4) власне тексту автора есе Джуліана Барнса, наприклад: *“The show which provoked this outburst of effervescing Puritanism was at London’s National Gallery in 1996”* [18, с. 159].

Завдяки цитуванню висловлювань тих людей, хто знав Едгара Дега особисто, в есе конструюється фрейм “Стосунки Дега із жінками” як складова концепту УПЕРЕДЖЕННЯ. Фрейм “Стосунки Дега із жінками” представлений в есе двома більш конкретними фреймами: “Робочі стосунки Дега з натурницями” і “Сексуальні стосунки Дега із жінками”. Фрейм “Робочі стосунки Дега з натурницями” містить таку дискурсивно оприявлену інформацію: “Дега поведився з натурницями дивно, не так, як усі інші художники”, наприклад: *“... in evidence Rafaelli reported the words of one of Degas’ models: “He’s a strange gentleman – he spent the whole four hours of the sitting combing my hair.””* [18, с. 158]

Фрейм “Сексуальні стосунки Дега із жінками” включає таку інформацію: “Дега не був завзятим коханцем”, наприклад: *“Edmond de Goncourt [...] added, as a clincher, a story told him by the writer Lion Hennessee, who at one time shared with Degas a pair of sisters as mistresses. Hennessee’s “sister-in-law” had apparently complained of Degas’ “lack of amorous means.””* [18, с. 158-159].

Цитування сучасних арт-критиків витворює в есе таку складову концепту УПЕРЕДЖЕННЯ, яку можна змоделювати як фрейм “Мистецтвознавча інтерпретація творчості Дега”. Цей фрейм представлений двома конкретними реалізаціями:

“Творчість Дега – крайній вияв вуаеризму і страху перед жіночою сексуальністю”: *“Here is a critic of our time, Tobia Bezzola: / “... [His [Degas’]] series of monotypes depicting brothel scenes is the most extreme example of the mixture of voyeurism and abhorrence with which he reacted to female sexuality.””* [18, с. 159];

“Творчість Дега – втілення свідомості людини, яка глибоко ненавиділа жінок”: *“... listen to our own Tom Paulin [...] / “[...] There’s some deep, deep hatred of women, and I thought what does this remind me of, and I thought something like a concentration camp doctor has created these figures... I’m inside the head of someone who’s a deeply, deeply hateful person...”* [18, с. 159].

В аналізованому есе наявні дві цитати Едгара Дега. Обидві вони виділені в тексті: надруковані шрифтом значно більшого розміру, ніж решта тексту, й іншого, помітно світлішого кольору (сірого, а не чорного); відділені від тексту білими проміжками. Перше висловлювання художника *“Truth is never ugly when one can find in it what one needs.”* [18, с. 159] Джуліаном Барнсом не коментується. Воно розташовано поміж цитуванням оцінки творчості митця двома сучасними критиками. У такому контексті висловлювання художника сприяє актуалізації концепту ПРАВДА (*Truth*) і смислу “упередження не є правдою” у процесі дискурсивного конструювання концепту УПЕРЕДЖЕННЯ.

Друга цитата Едгара Дега наводиться в есе двічі. Спершу без жодного коментаря: *“Oh! Women can never forgive me; they hate me, they can feel that I am disarming them. I show them without their coquetry, in the state of animals cleaning themselves!”* [18, с. 160]. При повторному використанні в есе це висловлювання Дега подається у дещо скороченому вигляді (без слів *in the state of animals cleaning themselves* [18, с. 162]) і обговорюється. По-перше, Джуліан Барнс вказує на те, що саме це висловлювання могло стати основою формування упередженого

ставлення до Едгара Дега: *“The artist also helped things along with his much-quoted statement...”* [18, с. 162]. По-друге, письменник наголошує, що реальне ставлення жінок до Дега було різним, зіставляючи припущення про ненависть жінок до художника (*“Perhaps extremely coquettish women hated him for his art...”* [18, с. 162]) і факти, що жінкам подобалася його творчість (*“On the other hand, as Richard Kendall acutely demonstrates, it was often women who were the first purchasers of these series of private grooming”* [18, с. 162]). У розглянутому фрагменті есе відбувається дискурсивне конструювання таких складових концепту УПЕРЕДЖЕННЯ: “одна з причин формування упереджень щодо Дега – висловлювання самого художника”, “гіпотетичне погане ставлення жінок до Дега”, які увиразнюються завдяки контрасту зі складником “факт позитивного сприйняття творчості Дега жінками”, що входить до складу актуалізованого концепту ПРАВДА.

Власне текст автора есе Джуліана Барнса має різне дискурсивне спрямування. По-перше, це саркастичне коментування тих висловлювань, котрі заклали основу формуванню упереджень щодо Едгара Дега, наприклад: *“Could anything be plainer? Can’t get it up; hates women; behaves oddly with models; rubbishes women in his art. Case closed, defendant guilty. Nor should we laugh knowingly at such century-old crassness and envy (Rafaelli was at the time announcing his intention to address the subject of Woman, which perhaps makes his motivation easier to read).”* [18, с. 159]. У наведеному дискурсивному фрагменті за допомогою фрази *Case closed, defendant guilty* конструюється концептуальна метафора ОБ’ЄКТ УПЕРЕДЖЕННЯ – ЦЕ ОБВИНУВАЧЕНИЙ як складова концепту УПЕРЕДЖЕННЯ. Також у цьому фрагменті конструюються такі складові концепту УПЕРЕДЖЕННЯ: “одна з причин формування упереджень щодо Дега – грубість тих, хто оцінював поведінку Дега” (*crassness*) і “одна з причин формування упереджень щодо Дега – заздрість художника-конкурента” (*envy* (*Rafaelli was at the time announcing his intention to address the subject of Woman, which perhaps makes his motivation easier to read*)). Сарказм сприяє тому, щоб в читача есе закралася сумніву щодо наявності реального підґрунтя для існування упереджень щодо Дега.

По-друге, у своїх авторських фрагментах Джуліан Барнс наводить фактичну інформацію про життя художника, зокрема таку, що спростовує сформовані проти митця упередження, наприклад: *“Would Degas’ “lack of amorous means” (if true – and there is recent evidence of condom buying to dispute it) have made him a misogynist?”* [18, с. 162]. Завдяки таким фрагментам формується така складова концепту УПЕРЕДЖЕННЯ як “упередження щодо Дега – безпідставні”.

По-третє, Джуліан Барнс розкриває алогічність упередження, наприклад: *““For each man draws the thing he loathes”? On the whole, not. Would Degas’ “lack of amorous means” (if true – and there is recent evidence of condom buying to dispute it) have made him a misogynist? Not necessarily: it might even make him the more attending observer.”* [18, с. 162]. Ці фрагменти також сприяють дискурсивному витворюванню концептуальної складової “упередження щодо Дега – безпідставні”.

По-четверте, Джуліан Барнс пропонує власну інтерпретацію творчості Дега, завдяки якій употужнюється дискурсивна актуалізація концептуальної складової “упередження щодо Дега – безпідставні”, наприклад: *“Degas knows how a woman hold her hair to comb it, how she supports it when another is combing it, how she alleviates scalp-strain with a flattened palm at the tuggingest moments of the business. But (truth to life melting into truth to art) hair is also malleable and metaphoric that it seems eager to take on abstract form.”* [18, с. 161].

Окрім цього Джуліан Барнс аналізує сам феномен упередження, наприклад: *“This isn’t an easy area: we all import our prejudices. At the National Gallery press view I ran into a museum director who said he thought the pictures were all about “the decay of the flesh”; whereas it seemed to me that Degas was portraying flesh at its most robust.”* [18, с. 162]. У наведеному фрагменті конструюються такі складові концепту УПЕРЕДЖЕННЯ: “упередження притаманні всім” і “один зі способів долати упередження – бути свідомими їх існування”.

На основі цих об’єктивованих смислів Джуліан Барнс пропонує читачеві власну думку, яку можна стисло сформулювати у такий спосіб: “Щоб подолати упереджене ставлення до творчості Дега, необхідно розмежовувати його приватне життя і художню творчість”: *“His ballet dancers are no longer sylphs and nymphets; but even their states of exhausted resting [...]*

are predicated upon a vital physical life. Is this just my prejudice? As it's my prejudice to differentiate between the life, in which Degas may or may not have been misogynistic, and the art, in which it seems to me that Degas, plainly loved women." [18, с. 162].

Як засвідчує проведений аналіз, в есе Джуліана Барнса про Едгара Дега концепт УПЕРЕДЖЕННЯ конструюється на двох рівнях: узагальненому, коли аналізується сам феномен упередження, та конкретному, коли розглядаються упередження щодо художника Едгара Дега. Саме у формуванні критичного ставлення до власних упереджень і полягає та користь для читачів есе, про яку автор есе заявив на його початку.

Як бачимо, аллохтонний для мистецтвознавчого дискурсу в цілому концепт УПЕРЕДЖЕННЯ в конкретному есе Джуліана Барнса "Edgar Degas" набуває особливої ролі і стає «ключовим концептом», своєрідним автохтонном цього есе як окремого дискурсу.

Висновки з проведеного дослідження та перспективи. Проведене дослідження дозволило розкрити такі механізми конструювання аллохтонного для мистецтвознавчого дискурсу концепту УПЕРЕДЖЕННЯ есе Джуліана Барнса про Едгара Дега: уточнення референту концепту УПЕРЕДЖЕННЯ, дискурсивне оприявлення фреймів і концептуальної метафори, які є складовими концепту УПЕРЕДЖЕННЯ, зіставлення з концептом ПРАВДА. У результаті дослідження було виявлено феномен виконання аллохтонним для мистецтвознавчого дискурсу в цілому концептом УПЕРЕДЖЕННЯ ролі автохтонного в конкретному есе. Цей цікавий феномен потребує подальшого спостереження та окремого аналізу, що й вбачається перспективою дослідження.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Банькова Н.В. Объективация концепта «ИСКУССТВО / 'ART'» в художественном дискурсе в русском и английском языках / Н.В. Банькова // Вестник РУДН. – Серия Лингвистика. – 2014. – № 3. – С.106-119.
2. Бельмесова М.О. Ключевые особенности искусствоведческого дискурса в рамках текстовой актуализации английского лингвокультурного концепта «Painting» (на материале монографии Г. Рейнольдса «Turner. World of art») / М.О. Бельмесова // Вестник ЮУрГУ. – Серия «Лингвистика». – 2016. – Т. 13. – №1. – С. 62-68.
3. Волкова С.Б. Концепт «military service» и его составляющие в художественном дискурсе / С.Б. Волкова // Язык, сознание, коммуникация: Сб. статей; Отв. ред. В.В. Красных, А.И. Изотов. – М. : МАКС Пресс, 2009. – Вып. 39. – С. 87-94.
4. Гладкова Е.Л. Концепт «Власть» в политическом дискурсе современного персидского языка / Е.Л. Гладкова // Иран при М. Ахмадинежаде. Памяти А.З. Арабаджяна. – М. : ИВ РАН, Центр стратегической конъюнктуры. – 2013. – С. 191-200.
5. Глушкова Т.С. Концепт «ПОЛЬЗА» в рекламном дискурсе (на материале текстов упаковок молочной продукции) / Т.С. Глушкова // Вестн. Ом. ун-та. – 2013. – № 3. – С. 114–116.
6. Как нарисовать портрет птицы: методология когнитивно-коммуникативного анализа языка: кол. монография / [Е.В. Бондаренко, А.П. Матрынюк, И.Е. Фролова, И.С. Шевченко]; под. ред. И.С. Шевченко. Харьков : ХНУ имени В.Н. Каразина, 2017. – 246 с.
7. Кибрик А.А. Анализ дискурса в когнитивной перспективе: дис. в виде научного доклада, составленная на основе опубликованных работ, представленная к защите на соискание ученой степени доктора филолог. наук: 10.02.19 / Андрей Александрович Кибрик. – Москва, 2003. – 88 с.
8. Кириллова О.А. Языковая репрезентация лингвокультурного концепта «свобода» в медиа-дискурсе : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филолог. наук : спец. 10.02.19 «Теория языка» / О.А. Кириллова. – Ярославль, 2010. – 10 с.
9. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. / А. П. Мартинюк. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 196 с.
10. Милетова Е.В. Лингвистические особенности современного англоязычного искусствоведческого дискурса / Е.В. Милетова // Актуальные проблемы филологии: материалы Междунар. науч. конф. –Пермь : Меркурий, 2012. – С. 67-75.
11. Мотовилець О.В. Концептуалізація МИСТЕЦТВА у мистецтвознавчому публіцистичному дискурсі / О.В. Мотовилець, Т.В. Сурадейкіна // News of Science and Education. – 2017. – Т. 1. – Вип. 4. – С. 22-27.
12. Приходько А. Н. Концепты и концептосистемы / А.Н. Приходько. – Днепропетровск : Белая Е.А., 2013. – 307 с.
13. Прокофьева Т.А. Концепт «кризис» в современном политическом дискурсе: дис. канд. ... филолог. наук : спец. 10.02.01/ Прокофьева Татьяна Александровна. – Санкт-Петербург: 2006. – 332 с.
14. Сусык С.Ю. Реализация концепта "ТЕРРОРИЗМ" в дискурсе печатных средств массовой информации: дис. канд. ... филолог. наук : спец. 10.02.19 / Светлана Юрьевна Сусык. – Челябинск, 2008. – 206 с.
15. Фокша Ю.А. Ценностные особенности лингвокультурного концепта СОВЕРШЕНСТВО в украинском и испанском рекламном дискурсах / Ю.А. Фокша // Одеський лінгвістичний вісник. – 2014. – Вип. 3. – С. 210-217.
16. Яворська Г.М. Гібридна війна як дискурсивний конструкт / Г.М. Яворська // Стратегічні пріоритети . – 2016. – № 4 (41): сер.: Політика. – С. 41-48.

ДЖЕРЕЛА ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

17. Cambridge Dictionary. English Dictionary. – Available at: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/>

18. Barnes J. Edgar Degas / Julian Barnes // Writers on Artists. – New York : DK Publishing, – 2001. – P. 158-156.

REFERENCES

1. Ban'kova, N.V. (2014). Obyektivatsiya kontsepta «ISKUSSTVO / 'ART'» v khudozhestvennom diskurse v russkom i angliyskom yazykakh. [Objectification of the concept «ISKUSSTVO / 'ART'» in fictional discourse in the Russian and English languages]. // Vestnik RUDN. Seriya Lingvistika. № 3. pp. 106-119.
2. Belmesova, M.O. (2016). Klyuchevyye osobennosti iskusstvedcheskogo diskursa v ramkakh tekstovoy aktualizatsii angliyskogo lingvokulturnogo kontsepta «Painting» (na materiale monografii G. Reynoldsa «Turner. World of art»). [Main Features of the Art Criticism Discourse within the Textual Actualization of the English Linguo-Cultural Concept "Painting" (in the Monograph by G. Reynolds. "Turner. World of Art.")]. // Vestnik YuUrGU. Seriya Lingvistika. T. 13. №1. pp. 62-68.
3. Volkova, S.B. (2009). Kontsept «military service» i ego sostavlyayushchiye v khudozhestvennom diskurse. [The concept «military service» and its components in fictional discourse]. // Yazyk. Soznaniye. Kommunikatsiya [Language. Consciousness. Communication]. Moscow: MAKS press. Issue 39. pp. 87-94.
4. Gladkova, E.L. (2013). Kontsept «Vlast» v politicheskom diskurse sovremennogo persidskogo yazyka. [The concept "power" in the political discourse of the modern Persian language]. // Iran pri M. Akhmadinezhade. Pamyati A.Z. Arabadzhana. Moscow. pp. 191-200.
5. Glushkova, T.S. (2013). Kontsept «POLZA» v reklamnom diskurse (na materiale tekstov upakovok molochnoy produktsii). [Concept «Use» in advertising discourse (based on texts on milk products packs)]. // Vestn. Om. un-ta. № 3. pp. 114-116.
6. Bondarenko, E.V., Matrynyuk, A.P., Frolova, I.E., Shevchenko I.S. (2017). Kak narisovat portret ptitsy: metodologiya kognitivno-kommunikativnogo analiza yazyka. [How to draw a bird's portrait: methodology of cognitive-communicative analysis of the language]. Kharkiv: KHNU imeni V.N. Karazina. 246 p.
7. Kibrik, A.A. (2003). Analiz diskursa v kognitivnoy perspektive: dis. v vide nauchnogo doklada. sostavlenaya na osnove opublikovannykh rabot. predstavlenaya k zashchite na soiskaniye uchenoy stepeni doktora filolog. nauk: 10.02.19. [Analysis of discourse in a cognitive perspective: Doctor of sciences dissertation presented as a research report based on the published papers]. Moscow. 88 p.
8. Kirillova, O.A. (2010). Yazykovaya reprezentatsiya lingvokulturnogo kontsepta «svoboda» v media-diskurse : avtoref. dis. na soiskaniye uchen. stepeni kand. filolog. nauk : spets. 10.02.19 «Teoriya yazyka». [Verbal representation of the linguocultural concept "freedom" in mass-media discourse: Abstract of the candidate of sciences dissertation]. Yaroslavl. 10 p.
9. Martinyuk, A.P. (2011). Slovnyk osnovnykh terminiv kognitivno-dyskursyvnoi lingvistyky. [Dictionary of the key terms of cognitive-discursive linguistics]. – Kharkiv: KHNU imeni V.N. Karazina. 196 p.
10. Miletova, E.V. (2012). Lingvisticheskiye osobennosti sovremennogo angloyazychnogo iskusstvedcheskogo diskursa. [Linguistic peculiarities of the modern English discourse about art]. // Aktualnyye problemy filologii: materialy Mezhdunar. nauch. konf. Perm. pp. 67–75.
11. Motovylets, O.V., Syrodeykina, T.B. (2017). Kontseptualizatsiya MISTETSTVA u mystetstvoznavchomu publitsystychnomu dyskursi. [Conceptualization of ART in the art discourse]. // News of Science and Education. Vol. 1. Issue. 4. pp. 22–27.
12. Prykhodko, A.M. (2013). Kontsepty i kontseptosystemy. [Concepts and conceptual systems]. Dnepropetrovsk. 307 p.
13. Prokofyeva, T.A. (2006). Kontsept «krizis» v sovremenom politicheskom diskurse: dis. kand. ... filolog. nauk : spets. 10.02.01. [The concept "crisis" in the modern political discourse: candidate of sciences dissertation]. Sankt-Peterburg. 332 p.
14. Susyk, S.Yu. (2008). Realizatsiya kontsepta "TERRORIZM" v diskurse pechatnykh sredstv massovoy informatsii: dis. kand. ... filolog. nauk : spets. 10.02.19. [Realization of the concept "TERRORISM" in the discourse of the published mass media: candidate of sciences dissertation]. Chelyabinsk. 206 p.
15. Foksha, J.O. (2014). Tsennostnyye osobennosti lingvokulturnogo kontsepta SOVERSHENSTVO v ukrainskom i ispanskom reklamnom diskursakh. [Axiological peculiarities of PERFECTION/ PERFECCIYN linguocultural concept in Ukrainian and Spanish advertisement discourse. // Odeskiy lingvistichnyi visnik. Issue. 3. pp. 210–217.
16. Yavorska, G.M. (2016). Gibrydna vijna yak dyskursyvnyj konstrukt. [Hybrid war as discursive construct]. // Strategichni priorytety. № 4 (41). Politics. pp. 41–48.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Тетяна Луньова – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської та німецької філології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Наукові інтереси: концептуальні виміри мовної семантики.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Tetyana Lunyova – Candidate of Science in Philology, Associate professor in the Department of English and German Philology at Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University.

Scientific interests: conceptual dimensions of language semantics.